

„A NÓGRÁDI SZÉNÁNYÁSZAT TÖRTÉNETE 1848-TÓL 1992-IG”

Szakmai beszámoló

**Dornay Béla Múzeum – Bányászati Kiállítóhely,
Salgótarján**

A Dornyay Béla Múzeum Bányászati Kiállítóhelye Magyarország első, természetes földalatti Bányamúzeuma, 1965-ben nyílt meg Salgótarján központjában. Az elmúlt évek folyamatos fenntartóváltásai ellenére Salgótarján egyik kiemelt látogatottságú attrakciójának fejlesztésére nem volt olyan lehetőség, amely a kiállítótér teljes felújítását tette volna lehetővé. Napjainkra szükségessé vált egy nagyobb volumenű rekonstrukció, amely során megújul a múzeumi installáció, felfrissülhetnek a tárgyi emlékek és újszerű elemek is bekerülhetnek a múzeum kínálati rendszerébe, mint például a múzeumpedagógia.

A földalatti bányamúzeum unikalitása, hogy Magyarországon csak itt található eredeti bányüzemben kialakított kiállítás.

Ahhoz, hogy a kulturális és hagyományokon alapuló koncepció hosszú távon is vonzó, életképes és család-barát legyen a látogatók részére, nélkülözhetetlen a belsőépítészeti felújítás, igényes terek kialakításával, a műtárgybarát környezet biztosításával, illetve ezeken kívül az eszköz- és szoftverbeszerzési, restaurálási és marketing feladatok végrehajtása, melynek keretében a Bányászati Kiállítóhely nemcsak arculatában, de a kiállítás koncepciójában és a bemutatott értékekben is összhangot mutat majd.

Erre adott lehetőséget az Emberi Erőforrások Minisztériumának Kubinyi Ágoston Programja, mellyel nemcsak egy teljesen korszerű attrakció nyílik meg a látogatók előtt Salgótarjánban, hanem emellett méltó emléket állít a nógrádi szénbányászatnak és ipartörténetnek. Az eddigi kiállítás – melynek színvonala mára erősen megkérdőjelezhetővé vált – az 1946-os államosításig tárgyalta a térségi szénbányászat történetét, ezzel a lehetőséggel bemutathatóvá válik a bányászat megszűnéséig, 1992-ig tartó periódussal való kiegészítése.

Kubinyi Ágoston Program – I. ütem

A Dornyay Béla Múzeum Bányászati Kiállítóhelyének földfelszíni állandó kiállításának teljes körű felújításra szorult, ezért a Kubinyi Ágoston Program A nógrádi szénbányászat története 1848-tól 1992-ig című állandó kiállítás teljes körű felújítására irányuló pályázat I. üteméből elnyert pályázat

keretén belül a mai kornak megfelelő igényes bemutatóteret kívánt létrehozni a Múzeum. A földalatti bányarész nagyon sok látogatót vonz az ország különböző területeiről, de rengeteg külföldi látogató is érkezik. A visszajelzések mindig nagyon pozitívak, a látogatók szívesen térnek vissza. A földalatti rész 2005-ben került felújításra az Alfa program segítségével. A földfelszíni állandó kiállítás azonban, ahogy fentebb leírtuk, 1995 óta áll, azóta semmiféle felújítása nem történt, állapota szégyenletesen leromlott az idők folyamán. A mai kor igényeinek is eleget kell tennünk, interaktívabbá kell tennünk a kiállítást.

Az épület felújítása során (burkolás, szigetelés, ablakcsere) elsődleges szempontunk a műtárgyvédelmi előírások betartása volt.

A Kubinyi Ágoston Program 2016. évi sikeres pályázatának köszönhetően a Bányászati Kiállítóhely teljes belső építészeti felújításon ment keresztül. A pályázat I. üteme során a régi vezetékrendszer és szerelvények (lámpatestek, dugaljak, kapcsolók, elosztószekrények) lebontásra kerültek és az új vezeték kerültek kiépítésre. A biztonsági vezetékrendszert, azaz a füstérzékelőt és a mozgásérzékelőt szintén kiépítette a kivitelező, és felszerelte az új kismegszakító szekrényeket is. A pályázatból megtörtént a szerelvényezés is: a dugaljak, kapcsolók, menekülést jelző lámpatestek, ledes mennyezeti lámpák és sínes mennyezeti lámpák bekötése, felszerelése. A régi 120 literes villanybojler helyére egy újat szereltünk fel. Két érintésvédelmi relét építettünk be. A gázkazánt rádióvezérlésű termosztáttal szereltük fel. Az érintésvédelmi mérésről jegyzőkönyv készült. A régi típusú bányai csillárok felújítása is megtörtént. Energiahatékonyság miatt az egész épületben csak ledes fénycsöveket, lámpatesteket használunk. Az épület tűzvédelmi főkapcsolóval lett

A

ellátva. nyílászárók is teljesen megújultak a pályázatnak köszönhetően: a régi ablakokat kibontottuk, új műanyag nyílászárókat építettünk be, melyek biztonsági fóliával és automata szellőzőkkel rendelkeznek. A sérült falrészek újravakolása, festése megtörtént. A két bejárati ajtót modernebbre cseréltük. A bejáráshoz

egy rámpát építettünk, hogy a mozgáskorlátozottak is könnyen bejuthassanak az épületbe.

Az épületben a régi járófelület és a parketta bontását és aljzatkiegyenlítését követően bézs színű gres járólappal burkolta a kivitelező. A falak újravakolása, teljes körű javítása, festése megtörtént. A vizesblokkok is felújításra kerültek: két látogatói és egy személyzeti fürdő teljesen megújult, új burkolatot, új szanitereket kapott. A személyzeti fürdőnél a kádat zuhanyfülkére cseréltettük. A beltéri ajtókat, ajtótokokat, a falvédő lambériát, a radiátorokat és a csöveket lefestettük. A múzeumpedagógiai foglalkoztatótér az irodák és a fogadótér is teljesen megújult.

A felújításnak köszönhetően egy tiszta, világos és modern hatású kiállítóter fogadhatja majd a vendégeket a kiállításépítést követően.

A PÁLYÁZAT CÉLJA - JÖVŐKÉP

A kiállítás koncepciója, hogy bemutatásra kerüljön a nógrádi bányászattörténetet a kezdetektől, 1848-tól 1992-ig, a bányák bezárásáig. Az első teremben geológiai összefoglalót láthatunk, mely összefoglalja a terület földtani felépítését és a nógrádi szénmedence kialakulását. Ugyanitt a szén keletkezésének történetével ismerkedhet meg a látogató. A következő két teremben a szénbányászat kezdeti éveinek

hiszen
mutatta

a

műtárgyakkal, képi, mozgóképi és hangzóanyaggal színesítve a kiállítást.

Az utolsó terem a bányászok kulturális életével foglalkozik. Itt kap helyet a bányászok vallási életének, a művelődési és szociális lehetőségeinek bemutatása.

A pályázatból megvalósítandó beruházás bővíti az intézmény látogatóterét és a tervek alapján növeli a látogatószámot is. Minden elemében a közép és hosszú fenntarthatóságot tartja szem előtt.

Bővül a kínálat változatos, minőségi marketingelemek bevezetésével. Korszerű, többnyelvű kiállításvezető, szóróanyag és múzeumpedagógiai módszertani anyaggal is kiegészül a projekt.

Interaktív táblák, QR kódok, új kommunikációs eszközök segítik a népszerűsítést.

A tervezett projekt befejezési dátuma: 2018. december 4. - a megújult Bányászati Kiállítóhely megnyitó rendezvénye Borbála nap alkalmából.

LÁTOGATOTTSÁGI MUTATÓK

ÉV	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
látogatószám								tervezett

összesen	12 132 fő	8533 fő	7971 fő	13 724 fő	15 170 fő	12 366 fő	12 455 fő	20 000 fő
ebből diák	5417 fő	3810 fő	4193 fő	6458 fő	7234 fő	5117 fő	4524 fő	5500 fő

(forrás: Bányászati Kiállítóhely adatszolgáltatás alapján)

CÉLCSOPORTOK

A Bányászati Kiállítóhely célcsoportja többretű, elsősorban az osztálykirándulások célpontja az ország minden részéről: iskolás csoportok, akik rövidebb, általában egynapos kirándulásokat, ill. néhány napos tábor alkalmával érkeznek. Fő motivációjuk az ismeretszerzés adott terület kulturális, történelmi és természeti értékeiről, valamint a társas együttlét. Az iskolás csoportok érkezése a tavaszi és őszi hónapokra koncentrálódik, a nyári és őszi időszakban megjelennek az idősebb korosztály is.

Nagyon sok család érkezik a múzeumba, ők egész évben látogatják a múzeumot, kiemelhető időszak igazából nincs.

A statisztikai adatok azt mutatják, hogy külföldi vendégek legfőképpen nyáron érkeznek. Az összegyűjtött adatok alapján Szlovákiából, Németországból, Lengyelországból érkezik a legtöbb külföldi látogató.

A változatos és színes programkínálatnak köszönhetően a kiállítóhelyet gyakran látogatják a helyi és térségi lakosok, még annak ellenére is, hogy többségük már legalább egy alkalommal járt a „Bányamúzeumban”.

A Bányászati Kiállítóhely földalatti részén mindenki számára biztosított a (bányamérnöki) tárlatvezetés, a földfeletti részénél a vezetést és információk nyújtását igény szerint biztosítják a szakképzett alkalmazottak.

TÉRSÉGI „VERSENYTÁRSAK”

Turisztikai szempontból versenytársaknak tekinthetők azok az attrakciók, létesítmények, amelyek hasonló piaci szegmensek megnyerését célozzák meg, és a megcélzott szegmens számára hasonló kínálattal, attraktivitással rendelkeznek. Mivel a bányászattal kapcsolatos tematikájú vonzerő viszonylag kevés található az országban, ezért szélesebb térben adjuk meg:

A DBM Bányászati Kiállítóhelyének lehetséges versenytársai:

- Központi Bányászati Múzeum, Sopron
- Mecseki Bányászati Gyűjtemény, Pécs
- Szlovák Bányamúzeum, Selmecebánya
- Egyéb jelentősebb magyarországi bányászati múzeum és gyűjtemény:
 - Tatabányai Múzeum - Bányászati és Ipari Skanzen
 - Ajka, Bányászati Múzeum
 - Balás Jenő Bauxitbányászati Kiállítás, Gánt
 - további, korlátozott nyitva tartású, alacsony látogatottságú bányászati kiállítóhelyek: Lignitbányászati Emlékház, Rózsaszentmárton; Bányász Emlékház, Bükkábrány)

Elsődleges versenytársnak tekinthető a Központi Bányászati Múzeum Sopronban, mely egy turisztikai szempontból frekventált térségben és városban található. Szintén elsődleges versenytárs a Pécssett található Mecseki Bányászati Gyűjtemény, mely előnye, hogy szintén turisztikai szempontból frekventált. Helyi, térségi, regionális és országos szinten is látogatókat vonz.

Mivel a szlovákiai bányászati múzeum egyedi és összetett kínálattal várja a látogatókat és Selmecebánya egyéb turisztikai lehetőségekkel is rendelkezik, a létesítmény vonzerejének hatóköre regionális-országos szintű.

Az Észak-Magyarországi régióban a Bányászati Kiállítóhelynek nincs jelentős versenytársa.

SWOT ANALÍZIS

<p>Erős oldalak A Bányamúzeum a helyiek és a turisták számára is érdekes lehetőség Kiállítások sokszínűsége Jó elérhetőség – város központ, kiváló parkolási lehetőség Kreatív vezetőség, elismert tudományos munkatársak Több hagyományos rendezvény Kiváló kapcsolatrendszer Kultúrateremtő, kultúraközvetítő, kultúraegységesítő központ, Frontszemélyzet kedvessége, rugalmas nyitva tartás Bányásztársadalommal szoros kapcsolat országos szinten Erős kapcsolat a helyi civil szervezetekkel (Bányamúzeumot Segítők Baráti Közössége Bányász Kohász Dalkör mind anyagilag mind szakmailag támogatják, amihez önkéntes munka is járul) Helyi társadalom magáénak érzi a Bányamúzeumot</p>	<p>Gyenge oldalak Az állandó kiállítás idejeműlt, elavult A kommunikáció hiánya Nem elegendő reklám Gyenge marketinganyagok Kevés a helyi idegenforgalmi infrastruktúra Alacsony szintű idegennyelv tudás</p>
<p>Lehetőségek Kommunikáció erősítése Múzeumpedagógia módszertan kidolgozása speciálisan a bányászat és ipar témára Városi és térségi kulturális és idegenforgalmi szervezeteinek együttműködése Növekszik az érdeklődés a múzeumok, kultúra, a hagyományok iránt Növekszik az iskolák érdeklődése, tantervbe való beépülés Bakancsos turisták „bevonása” a múzeumba</p>	<p>Veszélyek Kevés a helyi szakember A kiállítás és épület állapotának folyamatos romlása A forráshiány a térségben fékezi a tervek megvalósítását A térségből történő migráció csökkenti a munkaerő színvonalát A cselekvési programok intézkedései között kevés a kifejezetten múzeumoknak szóló</p>

Az elemzésből kiderül, hogy a valóban népszerű, a hagyományokat és értékeket őrző kiállítóhely felújítása és korszerűsítése elengedhetetlen a mai kor elvárásainak

és igényeinek megfelelően. A Bányászati Kiállítóhely jövője nagy részben azon múlik, sikerül-e a körülvevő gazdasági, társadalmi, kulturális környezetben a meglévő partnerségi hálózatok, kommunikáció, turizmus közreműködésével fejleszteni a vonzerejét, olyan szintre, hogy a térség erős attrakciójává váljon. A fejlesztéssel ezt a komplexitás célozza meg Salgótarján város és a Dornyay Béla Múzeum.

III. KÖZÖNSÉGHASZNOSÍTÁSI ÉS KOMMUNIKÁCIÓS TERV

A hatékony kommunikáció érdekében elengedhetetlen az egységes arculat kialakítása. Ennek tervezése során figyelembe kell venni a belső kommunikációs csatornákat, a külső marketingkommunikációt, a kapcsolt szolgáltatások felületein és a termékeken történő megjelenést is.

Cél, hogy a látogatóra erősebb hatást gyakoroljon a kiállítás, melyet a korszerű vizuális elemekkel, installációval és marketing eszközökkel bővítenek.

Emellett kiemelt fontosságú a frontszemélyzet látogatókhoz való hozzáállása.

A Bányászati Kiállítóhely rendelkezik logóval és a Dornyay Béla Múzeum közelmúltban megújult honlapján (www.dornyaymuzeum.hu) elérhetők a kiállítóhely információi. Az arculati elemeket a meglévő, jól bevált kialakított formában kívánják tovább használni.

Saját YOUTUBE csatorna is indul a projekt kialakítását követően, alapozva a Dornyay Béla Múzeum már meglévő, bevezetett és népszerű csatornájára.

A tervezett fejlesztéssel egy időben kiválasztásra kerülnek a kiállítás emblematikus tárgyai, amire a jövőben támaszkodik a múzeumi kommunikáció. Ezek a tárgyak egyértelműen kapcsolódnak a bányászati és ipari emlékekhez – fokok, kobak, széndarab.

Kiadványok tekintetében a kiállítóhely kínálata az utóbbi években elmaradt az elvárt szinttől, annak ellenére, hogy a látogatók részéről kifejezett igény mutatkozott. Így a projekt keretében nagyon fontosnak tartják, hogy pótolják a többnyelvű (szlovák, angol, magyar) kiállításvezetőt és szórólapokat. Kidolgozásra kerül egy színvonalas és hiánypótló múzeumpedagógiai anyag. Mindegyik kiadvány letölthető formában elérhető lesz a honlapról.

A mai kor elvárásainak fele meg az a QR kód rendszer kidolgozása, amely bemutatja egy-egy kiállítási tárgy történetét, képekkel, kisfilmekkel bővítve.

Beszámolókat, híryananyagok kiadása már a felújítás folyamatáról, nem csak az eredményről és a megvalósított elemekről.

Egyéb tervezett kommunikációs fejlesztések:

- online marketing: saját Facebook oldal továbbvitele, az említett honlap és Youtube csatorna, Salgótarján város honlapján megjelenés
- offline marketing: Salgótarjáni Városi Televízió, helyi, térségi sajtómegjelenések,
- DM marketing: hírlevél kialakítása, levelezőlista bővítése
- Kisfilm a fejlesztésről
- A saját rendezvények egyéb városi rendezvényekkel való összehangolása

- A megújult Bányászati Kiállítóhely megnyitása sajtótájékoztatóval egybekötve
Ennek tervezett időpontja: 2017. december 4. - Borbála nap.

A múzeum honlapjának fejlesztése is folyamatosan történik. 2017. év végére el szeretnénk érni a 47.000 fős látogatottságot. Ennek érdekében a Bányászati Kiállítóhelyhez kapcsolódó múzeumpedagógiai, a foglalkoztató füzeteket is nyilvánossá tesszük. A pedagógus segédletek és a módszertani segédletek a tantárgyi felhasználás érdekében is szabadon letölthetővé válik. Interaktív játékokkal a gyerekek érdeklődését is fel tudjuk kelteni. A helyi és járási iskolák, óvodák honlapjára egy banner reklámot helyeztetünk fel. A programjaink és honlap látogatottságának növelése érdekében a közösségi portálokon is jelen vagyunk. Múzeumi hírlevelet indítunk, melyben sok honlapra mutató linket helyezünk el. A honlap tervezett látogatottsága 2018. december 31-ig 47 000.